

Rodinný byznys

Nikomu nevěříte víc než rodině. Navíc přece platí, že co je doma, to se počítá. Jsou to dostatečné argumenty, proč se pustit do společného podnikání, nebo jde o riskantní projekt jen pro odvážné? Adéla Skřivánková zjišťovala, jaké výhody i úskalí má práce s nejbližšími a co radí ti, kterým se společný byznys vyplatil bez ztráty toho nejcennějšího – křehkých rodinných vztahů.

Jedna na druhou se můžeme S P O L E H N O U T

Zažily úspěch, pády i těžké zkoušky na hranici života a smrti. Zakladatelka kosmetické firmy Ryor Eva Štěpánková se svou dcerou Janou všechno zvládly, i když často zůstaly úplně samy.

Jejich příběh by vydal na dramatický snímek, učebnici rodinného byznysu i příručku mezilidských vztahů. Eva Štěpánková s dcerou Janou vedou úspěšnou českou firmu Ryor, která má roční obrát okolo sto třiceti milionů korun a na domácím trhu dokáže konkurovat světovým kosmetickým gigantům. Začátky ale rozhodně nebyly růžové. Naopak. Vše, co Eva a Jana Štěpánkovy vybudovaly, zvládly vlastními silami, pevnou vůlí a vytrvalostí.

EVA ŠTĚPÁNKOVÁ PRACOVALA sedmnáct let jako vedoucí výroby Ústavu lékařské kosmetiky. V roce

1988, když jí bylo třiačtyřicet let, se jí narodila dcera Jana. Partner byl však o dvacet let mladší a zrovna narukoval na vojnu, takže zůstala s malou dcerou sama. „Nechtěla jsem se po sametové revoluci vracet zpátky do ústavu. Musela jsem ale Janu nějak uživit. Rozhodla jsem se tak pro riskantní krok a založila vlastní firmu,“ popisuje své podnikatelské začátky Eva Štěpánková. V názvu firmy spojila své dvě oblíbené parfemace, rybíz a oranž, a první krémy začala vyrábět v přízemí svého domu v Praze na Strahově. Zpočátku Evě pomáhalo jen pár lidí, postupně se firma rozrostla až na dnešních osmdesát zaměstnanců. →

téma

PODNIKÁME SPOLEČNĚ
ROZHOVORY
PŘÍBĚHY

Máte zkušenost s podnikáním v rodině? Jaké to má výhody, nevýhody? Napište nám na redakce.zenaazivot@mafra.cz

EVA ŠTĚPÁNKOVÁ (75)

Česká podnikatelka, zakladatelka a majitelka kosmetické firmy Ryor. Absolvovala Vysokou školu chemicko-technickou v Praze a 17 let pracovala jako vedoucí Ústavu lékařské kosmetiky. V roce 1991 založila firmu Ryor, v roce 1997 vybudovala v Kyšicích výrobní areál. Několikrát získala ocenění nejvlivnější žena českého byznysu a řadu dalších cen pro podnikatele.

JANA ŠTĚPÁNKOVÁ (32)

Obchodní ředitelka firmy Ryor, dcera zakladatelky Evy Štěpánkové a její přímá nástupkyně. Vystudovala střední školu chemicko-farmaceutickou. Zajišťuje expanzi firmy a budování nových prodejen a obchodních vazeb v Česku i na Slovensku. Výrobky vyváží do Mexika, Austrálie, USA, Ruska a Německa. Věnuje se marketingu, komunikaci, občas vytváří i grafiku obalů výrobků.

Čeho si jedna na druhé nejvíc ceníte?
JANA: „Na mamince se mi líbí její lidský přístup, pečlivost, zápal pro věc a upřímnost, máma nikdy nechodí kolem horké kaše.“
EVA: „Jana je technicky vzdělaná, chytrá, nechá si poradit, zkrátka je po mně.“

„Jako dítě mě hodně bavil ten šrumec kolem. Jezdila jsem po chodbě ve vozíčkách, ve kterých jsme vozili kotle, v garáži jsem si udělala prolézačku z krabic. Firma postupně zabírala všechny pokoje v domě, až na ten můj. Ten byl posvátný a nesmělo se na něj sáhnout,“ vzpomíná na své dětství s úsměvem Jana Štěpánková. Časem začala mamince s firmou pomáhat a v Ryoru trávila i letní prázdninovou brigádu. Když se pak rozhodovala, kam půjde po maturitě, automaticky si zvolila vysokou školu chemicko-technologickou. „Zjistila jsem však, že nechci být zavřená v laboratoři, když můžu v Ryoru vytvářet něco hmatatelného.“ Školu nakonec Jana nedokončila a začala se naplno věnovat rodinné firmě, kterou přirozeně měla po mamince jednou převzít.

CESTA DO VEDENÍ FIRMY ale pro Janu nebyla tak jednoduchá, jak by se dalo u zakladatelčiny dcery očekávat. Musela projít snad všemi pozicemi a Eva předání pomyslného žezla stále odkládala. Nakonec ji k tomu před třemi lety donutily náhlé zdravotní potíže. „Rozpadly se mi dva obratle, následovala operace páteře. Místo tří čtyř šroubů jich nakonec bylo dvanáct.“ To však byl jen začátek vážných zdravotních problémů. Evu Štěpánkovou postihla řada pooperačních obtíží, které se řetězily a nakonec vedly k rozpadu metabolického systému. Prakticky ze dne na den musela tehdy teprve třicetiletá Jana převzít celé vedení firmy, navíc v předvánočním čase, který bývá nejkritičtější a zároveň nejdůležitějším obdobím roku. „Nevadilo mi skočit po hlavě do vedení

firmy, ale celá ta situace byla hrozná. Maminka ležela na jipce, přestala se hýbat a já měla své myšlenky směřovat na problémy firmy. Strašně moc jsem se snažila, hlavně kvůli mámě, aby viděla, že firmu pohlídám a udržím. Snažila jsem se před ní vypadat v pohodě. Jenže v tu chvíli nám přestal jeden z partnerů dodávat strategickou surovinu, a navíc naše tehdejší vývojářka v této kritické situaci odešla s tím, že je unavená,“ vzpomíná na krizové období Jana. Zdravotní stav její maminky se do toho dramaticky zhoršoval a dcera se ji nakonec rozhodla vzít do domácí péče. To Evu zachránilo. Jana se naučila píchat injekce, sehnala fyzioterapeuty a maséry a mamincin zdravotní stav se začal konečně zlepšovat. Krizi Jana ustála, a jak říká, zpětně je za toto náročné období vděčná, protože firmu posílila a donutila obě ženy přehodnotit svůj pracovní režim i přístup ke zdraví. „Změnilo mě to hodně. Více odpočívám, pravidelně cvičím s fyzioterapeutkou a na prvním místě je teď pro mě to, jak se cítím,“ říká Eva Štěpánková a Jana se přidává: „Mamincin zdravotní kolaps mi hodně otevřel oči. Dřív jsem měla po jejím vzoru sklon k workoholismu, ale teď už se tolik nevztékám nad blbostmi, zdravě jím a sportuji a dávám si pozor, do čeho vkládám energii.“ Životními zkouškami, které si Eva s Janou společně prošly, se prý změnil i jejich vzájemný vztah. „Rozhodně nás přestála krize stmelila a máme k sobě ještě větší důvěru. I předtím jsme věděly, že se jedna na druhou můžeme spolehnout, ale teď je to naprosto jasné,“ říká Jana.

BEZ CHEMIE TO NEJDE

Co považujete za největší lež kosmetického průmyslu?

„To jsou naše oblíbené parabeny, které jsou dnes tak často kritizované. Možná i kvůli tomu, že mají snadno zapamatovatelný název. Vyskytují se přitom i v ovoci a zelenině – třeba v cibuli, mrkvi nebo borůvkách a třešních. Jde o velmi prověřenou konzervační látku, kterou najdeme i v běžných lécích, a to dokonce v mnohem vyšších koncentracích. Je to jako s máslem. Dřív se hanilo a do nebes se vynášel rostlinný margarín a dnes je to zase opačně. Na chemické složení produktů je třeba se podívat racionálně a bez emocí. Někteří výrobci na obalu produktu uvedou „neobsahuje látku XY“, ale nahradí ji surovinou, která může daleko víc dráždit. V devětatadesáti procentech našich výrobků jsou přírodní extrakty a silice, ale nehodláme se jen kvůli současnému trendu vzdát ostatních surovin zajišťujících trvanlivost produktů. Snažíme se zákazníkům nabídnout náš pohled na věc a učít je v tomto ohledu kritickému myšlení. Problém je, že přírodní kosmetika bez chemie se často prodává na principu strachu. A spíše než cokoli jiného je to jen obrovský marketing,“ říká Jana Štěpánková.

EVA ŠTĚPÁNKOVÁ SE PO ZOTAVENÍ do firmy částečně vrátila a věnuje se tomu, čemu rozumí a co ji baví nejvíce – vývoji nových produktů. K tomu školí zaměstnance a předává svoje zkušenosti dál. „Klíčem k úspěchu je určitě dobrý tým lidí, kterými se člověk obklopí. Důležité je také postupovat pomalu, nechtít získat hned všechno najednou a hlavně se učit z neúspěchů,“ prozrazuje. Jana má na starost obchodní záležitosti, provoz firmy, marketing a komunikaci se zákazníky. „Právě podle nich otáčíme kormidlo. Zpětná vazba je pro nás velmi důležitá. Neustále sledujeme trendy a pracujeme na nových produktech. V tomto odvětví člověk nesmí usnout na vavřínech.“ Ačkoli o Ryor měli několikrát zájem investoři, Štěpánkovy nabídku vždy odmítly a Eva Štěpánková je dodnes stoprocentní majitelkou. Nikdy nepřistoupila ani na zahraniční výrobu a veškerý provoz, vývoj i výroba probíhají ve fabrice v Kyšicích poblíž Prahy, kterou v roce 1997 vybudovala. Jana v její filozofii pokračuje a do budoucna má jasnou vizi. „Firmu vnímám jako rodinné stříbro, které je třeba rozvíjet. Ráda bych, aby se naše společnost více rozkročila a měla co nejvíc opěrných bodů v případě krize. Budeme tedy tvořit nové produkty, prodejní místa, snažit se vyvážet za hranice, ale podpoříme i privátní výrobu pro jiné značky. Zároveň chcí, aby se lidem u nás dobře pracovalo. Trávíme tu spolu přes osm hodin, což je občas více než s vlastní rodinou, proto je atmosféra firmy velmi

**Klíč k úspěchu? Obklopit se
dobrým týmem lidí. A také
postupovat pomalu, nechtít
všechno hned a poučit se
z neúspěchů.**

důležitá. Snažím se chovat k lidem tak, jak chci, aby se oni chovali ke mně,“ říká Jana, která své zásady prý zdédila po mamince. Při práci je pro ni její názor stále velmi důležitý a nechá si poradit, stejně jako v některých ohledech Eva od své dcery. „Máma má tah na branku. Sleduje nové aktivní látky a stále se vzdělává v oboru. Já jí radím zase v oblasti moderních technologií, aby zůstala v obraze,“ popisuje Jana. Ačkoli je spojuje láska k práci, vzájemný vztah pěstují i mimo ni. „Každý večer si voláme a říkáme si, co je nového. Rády chodíme do divadla nebo do bazénu. Zvláštní kapitola je, když spolu jdeme do knihkupectví. Z toho je pak několikakilový nákup,“ smějí se Štěpánkovy.